

Motion till riksdagen
2008/09:Kr359

av **Lennart Sacrédeus (kd)**

Forum för levande historias uppdrag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Forum för levande historias samarbete med organisationen Upplysning om kommunismen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att informationsarbetet om Förintelsen ska inkludera även andra minoriteter som drabbades.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarnas utbildning och fortbildning om nationalsocialismens och kommunismens brott mot mänskligheten och civilisationen.¹

¹ Yrkande 3 hänvisat till UbU.

Fel! Okänt namn på

Upplysning kring kommunismens brott mot mänskligheten

Forum för levande historia utför ett mycket angeläget arbete för att upplysa om Förintelsen, andra brott mot mänskligheten och folkmord samt olika former av intolerans. Enligt regleringsbrevet har myndigheten till uppgift att ”främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen”. I fokus står också ”demokrati, tolerans och människors lika värde”, och sedan december 2006 ska också ”kommunismens brott mot mänskligheten” uppmärksammas.

I sitt nya uppdrag att belysa och informera om kommunismens brott mot mänskligheten har myndigheten avgränsat sitt uppdrag för att göra det möjligt att arbeta med. Detta är förståeligt. Samtidigt är det viktigt att myndigheten inte avgränsar uppdraget på ett sätt som förringar de inneboende mekanismerna i kommunismens tanke om enpartidiktatur, som alltsedan dess uppkomst lett till förskräckliga övergrepp mot människor och brott emot mänskligheten. Exempel på detta är Sovjetunionen, Rumänien, Kina, Nordkorea, Kambodja, Kuba och Vietnam. Det är just kommunismens brott mot mänskligheten som ska belysas i Forum för levande historias arbete.

Vi ska inte heller glömma bort att allvarliga övergrepp fortgår alltjämt i kommunistiska diktaturer i vår värld anno 2008.

När det gäller upplysningen kring Förintelsen råder konsensus om nationalsocialismens avskyvärdhet, och vi har inte heller något nationalsocialistiskt parti i vår riksdag. När det gäller kommunismens brott mot mänskligheten kompliceras problematiken av att det än i dag finns de som identifierar sig som kommunister eller hyser stor förståelse för dess ideologi.

När det gäller att motverka till exempel hat mot judar, muslimer och homosexuella samarbetar Forum för levande historia med andra organisationer. Däremot har myndigheten valt att inte samarbeta med organisationen Upplysning om kommunism (UOK) när det gäller uppdraget att upplysa om kommunismen. Detta är olyckligt, särskilt som myndighetens regleringsbrev säger att arbetet ska ske ”genom bred samverkan med berörda myndigheter, institutioner, organisationer och föreningar”.

Forum för levande historia markerade bland annat detta genom att utebli vid invigningen av utställningen Kriget efter kriget i Stockholms stadshus onsdagen den 14 november 2007, trots att såväl Litauens president Valdas Adamkus som den svenske utbildningsministern Jan Björklund deltog. Utställningen handlade om det litauiska gerillakriget mot den sovjetryska, kommunistiska ockupationen av vårt baltiska grannland efter 1945. Frånvaron sågs av många som förvånande i ett läge när denna statliga myndighet nyligen fått ett vidgat uppdrag från regeringen att även informera om kommunismen och kommunismens brott mot mänskligheten.

Överintendenten för Forum för levande historia Eskil Franck har gjort klart att myndigheten inte ska ha något samarbete med just UOK som var svensk huvudarrangör för utställningen. Jag menar tvärtom att myndigheten bör uppmuntras att arbeta med denna organisation, som ligger långt framme med

det arbete Forum för levande historia nu också påbörjat på ett för övrigt framgångsrikt sätt.

Inte minst på sin hemsida lyckas UOK beskriva kommunismens brott mot mänskligheten, människovärdet och civilisationen på ett klarläggande sätt:

Det pris människorna i de kommunistiska diktaturena fått betala för makthavarnas utopiska strävanden har varit oerhört högt. Tiotal miljoner människor har avrättats, svultit ihjäl eller dött av umbäranden som en direkt följd av kommunistiskt styre. De som överlevt har tvingats leva sina liv i förtryck och ofrihet.

Det kommunistiska förtrycket drabbade även Sveriges grannländer på andra sidan Östersjön.

Många svenskar har en mycket diffus bild av kommunismen och dess verkningar, vårt närområde, våra grannländer och om vår gemensamma nutidshistoria. Kommunismen är heller inte bara en del av historien. Många miljoner människor tvingas fortfarande leva i ofrihet i kommunistiska diktaturer utan möjligheter att själva bestämma över sina liv.

Det är därför angeläget att tillgängliggöra information om kommunismen och dess verkningar, upplysa om det lidande kommunismen orsakat och visa respekt för de människor som drabbats. Offren får inte glömmas bort, och förtryckta människor idag behöver vårt stöd.

Upplysning om andra folkgrupper

På sin hemsida beskriver Forum för levande historia hur nationalsocialisterna under andra världskriget inte bara riktade sitt hat emot judarna. I ett svar på hur omfattande deras brott mot mänskligheten var, svarar myndigheten:

Det finns flera sätt att räkna men uppskattningsvis beräknas 13 miljoner människor ha mördats i gaskammare, arkebuseringar, dött av svält i koncentrationsläger med mera. Av dessa var 5,3–6,3 miljoner judar, 2,5 miljoner kristna polacker, 3,3 miljoner sovjetiska krigsfångar och 200 000–500 000 romer. Dessutom dog stora grupper av tvångsarbetare från Sovjet, jugoslaver, skandinaver och västeuropéer (ej judar), homosexuella, civila tjecker, mentalt och fysiskt handikappade och tyska motståndsmän.

I dag arbetas ytterst selektivt med dessa övriga grupper. Därför bör myndighetens uppdrag utökas till att på ett mer uttalat sätt också omfatta arbete med krigets mekanismer i stort samt dessutom utsattheten för till exempel motståndsmän, handikappade (inte minst de dödshjälpsprogram som drabbade dem) samt troende kristna.

Lärares utbildning och fortbildning

Myndighetens goda arbete för att sprida vidare kunskapen inom det svenska skolväsendet måste också ges möjlighet att utvecklas.

Forum för levande historia presenterade under sommaren 2008 en enkätstudie om svenska mellanstadie-, högstadie- och gymnasielärares kunskaper och erfarenheter av att undervisa om förintelsen av sex miljoner judar under

Fel! Okänt namn på

andra världskriget. Resultatet är nedslående och visar på stora kunskapsluckor. Endast 2 av 5 081 respondenter har till exempel svarat rätt på samtliga kunskapsfrågor och ytterligare 14 har rätt på samtliga utom en. Drygt 70 procent av lärarna har svarat fel på minst åtta av de elva frågorna.

Mest uppseendeväckande är dock undersökningens resultat att 40 procent av lärarna inte fått någon undervisning alls om Förintelsen under sin utbildning. I rapporten framförs ”att den lärarutbildning som våra respondenter genomgått försummar framförallt Förintelsen och andra folkmord och brott mot mänskligheten”. Samtidigt tycker lärarna att undervisning om Förintelsen är viktig och att eleverna är motiverade. Antisemitism ses också som ett problem i större utsträckning i dag än för tio år sedan. Många lärare efterfrågar mer kunskap, bättre tillgång till hjälpmedel och fler riktlinjer för undervisningen.

Lärarenkäten är ett initiativ inom samarbetsorganisationen *Task Force For International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research* (ITF), där Sverige är en av de 25 medlemsnationerna. Motivet till studien är att förnekelse av Förintelsen fortfarande förekommer, och att det också finns ett motstånd i vissa länder att undervisa om antisemitismen och Förintelsen som det värsta uttrycket för detta i modern tid.

Nu är det angeläget att utbildningen för lärare på ett tydligt sätt inkluderar de kunskaper Forum för levande historia utgör en viktig resurs för, och att ett fördjupat samarbete kommer till stånd mellan universitet, högskolor och Forum för levande historia. Dessutom måste området inkluderas i lärares löpande fortbildning.

Stockholm den 29 september 2008

Lennart Sacrédeus (kd)